

83011 R

25 éves

a Bibliotekovenenie i bibliografija za rubezsom

Ez évben lép 25. évébe a szovjet könyvtári szaksajtó egyik központi orgánuma, a külföld könyvtárügyét és a könyvtártudomány és bibliográfia külföldi fejlődését bemutató Bibliotekovenenie i bibliografija za rubezsom. A könyvtártudomány elméleti lapja, a Szovetszkoe bibliotekovenenie, a bibliográfiai tevékenység elméleti és gyakorlati kérdéseit elemző Szovetszkaja bibliografija,

a főként közművelődési könyvtárakkal foglalkozó Bibliotekar' és a tudományos és szakkönyvtárak helyzetéről tájékoztató Naucsnyie i tehniczeszkie biblioteki SzSzSZR c. folyóiratok mellett e lap vállalja, hogy a szovjet könyvtárosok számára közvetíti a külföldi és nemzetközi könyvtári élet eseményeit, bemutatja a külföldi könyvtárak tevékenységét, meghonosításra érdemes munkamódszereit, ismerteti egy-egy ország könyvtárügyét, könyvtári rendszerét, és beszámol a könyvtártudomány legfontosabb elméleti eredményeiről, kutatási tapasztalatairól.

A folyóirat nemcsak a szovjet szaksajtóban tölt be központi szerepet, hanem a világ könyvtári szakfolyóiratai között is mondhatni egyedülálló. A külföld könyvtárügyét általában referáló lapok vagy a szakfolyóiratok szemlerovatai hivatottak bemutatni, referátumok, tömörítvények, szakirodalmi szemlék, esetleg tanulmányúti beszámolók formájában. A BBzR a fentiekén kívül viszont nagyon sok, egyenesen a lap számára íródott, nagyobb lélegzetű írást közöl szovjet és külföldi szerzők tollából.

A folyóiratot az 50. szám megjelenése alkalmából Kövendi Dénes méltatta lapunk hasábjain 1975-ben,* ezért most az 51. szám megjelenése óta megtett utat vázoljuk.

A lap mind tematikáját, szerzői gárdáját, a közölt publikációk számát, mind pedig az érintett földrajzi helyek számát tekintve jelentősen továbbfejlődött az előző évekhez képest.

A publikációk száma 1974–1976 között 70, 1977–1978-ban mintegy 80, 1979–1980-ban pedig már közel 120.

Gazdagodott a cikkek tematikája, a könyvtárügy majd minden ágát felöleli. Igen gyakran ad általános helyzetképet egy-egy ország könyvtárügyéről, vagy annak egy részéről, foglalkozik a könyvtári rendszer fejlesztésével, a különböző könyvtár típusok

*KÖVENDI Dénes: Egy jubiláló szovjet folyóirat, a Bibliotekovenenie i bibliografija za rubezsom. = KF. 1975. 2. sz. 228–231. p.

speciális problémáival (az utóbbi időben pl. a nemzeti könyvtárak funkcióját elemző nemzetközi kutatás nyert nagyobb teret a folyóiratban), a lakosság egyes rétegei könyvtári ellátásának megszervezésével. A könyvtártudományi kutatások terén nagy hangsúlyt kap a kutatásszervezés kérdése, illetve rendszeres beszámolók jelennek meg a folyamatban lévő jelentősebb külföldi és nemzetközi kutatásokról.

Nőtt a *tematikus számok* mennyisége: külön számot szenteltek többek között a következő témáknak: az állománygyarapítás kérdései, a falusi lakosság könyvtári ellátása, a tőkés országok könyvtárügyének elmélete és gyakorlata, a szocialista és a kapitalista országok nemzeti könyvtárai, a Nemzetközi Gyermekév kapcsán a gyermekek könyvtári ellátása.

Rendszeresen helyet kap a folyóiratban az immár hagyományossá váló kétoldalú szemináriumok anyaga: a csehszlovák, román, NDK-beli, lengyel, bolgár, magyar, jugoszláv, kubai, mongol kollégákkal tartott értekezletek mellett a finn, francia, angol, svéd, amerikai, osztrák könyvtárosokkal folytatott tanácskozások dokumentumai. A külföldi szerzőktől származó cikkeknek több mint 40%-át éppen e kétoldalú szemináriumokon elhangzott előadások képezik, amelyek a legpontosabban mutatják be az illető ország könyvtári életét, könyvtárügyének egyes konkrét kérdéseit.

Ugyancsak jelentős helyet foglalnak el a lapban a nemzetközi értekezletekről, konferenciákról szóló beszámolók. A folyóirat rendszeresen tudósít a szocialista országok különböző szakértői értekezleteiről, pl. a könyvtártudományi és módszertani központok tanácskozásáról, a minisztériumok könyvtárosztályai vezetőinek és a nemzeti könyvtárak igazgatóinak megbeszéléseiről, különféle speciális szakértői értekezletekről (pl. állománygyarapítás, restaurálás, könyvtári osztályozás, információkereső nyelvek, olvasáskutatás, központi katalógusok és könyvtárközi kölcsönzés kérdéseiben, hogy csak néhányat említsünk).

A lap részletes beszámolókat közöl a jelentősebb országos konferenciákról, pl. a Nyugat-Európa és az USA könyvtárügyének fejlődéséről 1974-ben rendezett konferenciáról, vagy az olyan nagyszabású nemzetközi tanácskozásokról, mint az ázsiai, afrikai, latin-amerikai országok nemzeti könyvtári rendszereinek szervezéséről tartott 1975. évi értekeztet. Évről évre tudósítanak az IFLA közgyűléseiről, szakértői értekezleteiről is.

A cikkek *földrajzi megoszlását* vizsgálva azt tapasztalhatjuk, hogy – a nemzetközi vonatkozású közleményeken kívül – a legtöbbször az Egyesült Államok, Franciaország, Nagy-Britannia, az NSZK, Svédország, Ausztria könyvtárügyét bemutató tanulmányok kerülnek a lapba.* A szocialista országok közül az NDK, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Bulgária könyvtárügye szerepel a leggyakrabban. Ezekon kívül azonban olyan országok is bemutatkoztak már a BBzR hasábjain, amelyek a magyar szaksajtóban kurióznak számítnak, pl. Izland, egyes latin-amerikai és arab országok, Banglades, Afganisztán, Malaysia, India, a Fülöp-szigetek, Zambia, vagy Kuba, Mongólia, Vietnam stb.

A folyóirat legjellegzetesebb *műfajai* a jelentős számú eredeti cikk mellett a terjedelmes bibliográfiákat is tartalmazó *szakirodalmi szemlék* (csak néhányat említve: a szakkönyvtárak tipológiája, a könyvtárügy irányítása amerikai és nyugat-német irodalom

*Ezt a témát érintette lapunk 1982. 5. számában RYAN, F.: Könyvtárügy a Szovjetunióban egy amerikai szemével c. írása.

alapján, az európai szocialista országok nemzeti bibliográfiái, a könyvtári-bibliográfiák munkafolyamatok számítógépesítése a tőkés országok szaksajtójában, a bibliográfiaelmélet és az informatika története stb.), a már említett *konferenciai beszámolók*, szovjet könyvtárosok *külföldi tanulmányúti beszámoló*i többek között pl. az USA, Brazília, Jugoszlávia könyvtáiról. Rendre közöl a folyóirat recenziókat is a külföldi könyvtári szakirodalom legjelentősebb alkotásairól.

Az áttekintett időszakban, 1975–1981 között 15 cikk jelent meg *hazánk könyvtárügyéről* a BBzR-ben, ebből egy rövid általános beszámoló az 1978. évi 4. magyar-szovjet szemináriumról, a többi azonban magyar szerző tanulmánya. Valószínű oka annak, hogy a szovjet szerzők keveset foglalkoznak Magyarország könyvtárügyével, a nyelvi akadály, és az, hogy viszonylag kevés könyvtári témájú publikáció jelenik meg hazánkban idegen nyelven vagy idegen nyelvű tartalmi összefoglalóval, amelyek pl. irodalmi szemlék vagy recenziók anyagai lehetnének. Talán nem érdektelen időrendben felsorolni a magyar szerzők cikkeit, amelyek elég széles tematikai körben mozognak: Kamarás István–Nagy Attila: Szociálpszichológiai kísérletek a magyar könyvtárakban (57. sz.); Csúry István: A központi tároló könyvtár funkciói és gyűjtőköre a magyar könyvtári rendszerben (60. sz.); Jóború Magda: A magyar könyvtárügy 30 éve, 1945–1975 (64. sz.); Havasi Zoltán: A könyvtártudományi kutatások szervezése Magyarországon (68. sz.); Kondor Imréné: A magyar könyvtárak együttműködésének tendenciái a külföldi irodalom gyarapítása terén (70. sz.); Fügedi Péterné: A kurrens magyar nemzeti bibliográfia időszerű problémái (71. sz.).

Három előadás a szemináriumra: Futala Tibor: A centralizáció és a szakosodás kérdései a könyvtári elméletben és a magyar könyvtári törvényhozásban (73. sz.), Papp István: A centralizáció mint a könyvtári ellátás javításának alapvető követelménye (73. sz.); Sente Ferenc: A könyvtári egyesülés mint a centralizált könyvtári ellátási rendszer egyik formája (73. sz.),

Továbbá: Nagy Attila: Az önálló könyvtárhasználat jelentősége az iskolai oktatásban (Beszámoló egy kutatásról) (73. sz.); Takács Miklós: A könyvtárügy fejlődése a magyar falvakban (75. sz.); Havasi Zoltán: A szocialista nemzeti könyvtár sajátosságai (78. sz.); Zircz Péter: A könyvtárügy lenini elvei és a szocialista Magyarország könyvtárai (80. sz.); Német Mária–Óvári Sándor: Az újságok mikrofilmezése Magyarországon (82. sz.).

A BBzR fontos szerepet játszik a szovjet könyvtárügyben, szerves része a szovjet könyvtárak nemzetközi kapcsolatrendszerének. Ennek a tendenciának az erősítésére 1979 óta a folyóirat szerkesztősége – változatlanul B.P. KANEVSZKIJ főszerkesztő irányításával, de részben módosult szerkesztőbizottsággal – a Lenin Könyvtárnak a nemzetközi könyvtárügyi kapcsolatokat gondozó osztályára került. Ez a szervezeti változás lehetőséget ad arra, hogy a folyóirat még jobban szemmel követhesse a külföldi eseményeket, átvegye és közvetítse a legjobb külföldi munkamódszereket.

A BBzR nemcsak a szovjet könyvtárosok számára hozza közel a nagyvilágot, hanem éppen széles földrajzi és tematikai érdeklődése miatt mi is haszonnal forgathatjuk. További sikeres munkát kívánunk a jubiláló folyóiratnak!

RÁCZ ÁGNES